

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการข้อเสน�퉴ศจนของครูประถมศึกษาใน เขตเมืองและ เขตชนบท จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ สมมติฐาน การดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและ เปรียบ เทียบความต้องการข้อเสน�퉴ศจนของครูประถมศึกษาใน เขต เมือง และ เขตชนบท จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐาน

1. ครูประถมศึกษาใน เขต เมืองมีความต้องการและได้รับข้อเสน�퉴ศจนแตกต่างจากครูประถมศึกษาใน เขตชนบท
2. ความต้องการข้อเสน�퉴ศจนของครูประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบทแตกต่างกันตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา เป็นครูประถมศึกษาใน เขตจังหวัดอุดรธานี ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนรวม 383 คน เป็นครูประถมศึกษาใน เขตเมือง 189 คน ในเขตชนบท 194 คน การเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็น เครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 352 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.91

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างโดยการทดสอบที (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ที่ศูนย์การศึกษาคอมพิวเตอร์ ถนนศรีอยุธยา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของครูประถมศึกษาที่เป็นประชากรที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 88.35) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 57.31) และมีประสบการณ์การสอน

10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 68.75)

2. ครูประถมศึกษาทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีความต้องการข้อสนเทศทั้ง เนื้อหา และรูปแบบอยู่ในระดับมาก แต่การได้รับ เนื้อหาข้อสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง และการได้รับ รูปแบบข้อสนเทศอยู่ในระดับน้อย

3. ผลการ เปรียบ เทียบความต้องการและการได้รับข้อสนเทศระหว่างครูประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบท พบว่า

3.1 ครูประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีความต้องการข้อสนเทศทั้ง เนื้อหาและรูปแบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 ความต้องการ เนื้อหาข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาในเขตชนบทมีความต้องการ เนื้อหาข้อสนเทศต่าง ๆ สูงกว่าครูประถมศึกษาใน เขต เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 12 เรื่อง เป็น เนื้อหาด้านข้อสนเทศทางการศึกษา 10 เรื่องคือ เรื่องการพัฒนาหลักสูตร การใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการสอน วิธีนเทศการสอน การจัดห้องสมุดโรงเรียน การแนะแนว การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การผลิตสื่อการสอน การใช้สื่อการสอน และ เรื่องการจัดการศึกษาในท้องถิ่นกันดาร ด้านการบริหารทั่วไป 1 เรื่องคือ เรื่องงานสารบรรณ และด้านข้อสนเทศประจำวันอีก 1 เรื่องคือ เรื่อง การใช้เวลาว่างและงานอดิเรก

3.1.2 ความต้องการรูปแบบข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาในเขตชนบทมีความต้องการรูปแบบข้อสนเทศต่าง ๆ สูงกว่าครูประถมศึกษาใน เขต เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 12 เรื่อง จำแนกเป็นความต้องการด้านวัสดุพิมพ์ 6 เรื่อง คือ เรื่อง หนังสือตำรา หนังสือคู่มือวิชาต่าง ๆ หนังสือความรู้ทั่วไป หนังสืออ้างอิง วารสารวิชาการ และหนังสือพิมพ์ ด้านวัสดุไม่ตีพิมพ์ 6 เรื่อง คือ เรื่องเทปบันทึกเสียง รูปภาพ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว โทรทัศน์ และภาพยนตร์ ส่วนรูปแบบข้อสนเทศที่ครูประถมศึกษาใน เขต เมืองต้องการสูงกว่าครูประถมศึกษาในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มี 2 เรื่อง เป็นรูปแบบข้อสนเทศด้านวัสดุตีพิมพ์ 1 เรื่อง คือหนังสือนวนิยาย และด้านการติดต่อระหว่างบุคคล 2 เรื่องคือ เรื่องการสนทนาอย่างเป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน และ เรื่องการอภิปรายอย่างเป็นทางการในการประชุมสัมมนา

3.2 ครูประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบทได้รับ เนื้อหาข้อสนเทศไม่ แตกต่างกัน แต่ได้รับรูปแบบข้อสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 การได้รับ เนื้อหาข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาใน เขต เมืองได้รับ เนื้อหาข้อสนเทศต่าง ๆ มากกว่าครูประถมศึกษาในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 8 เรื่อง จำแนกเป็น เนื้อหาด้านข้อสนเทศทางการศึกษา 5 เรื่อง คือ เรื่องเนื้อหาวิชา เฉพาะที่ทำการสอน วิธีนเทศการสอน การจัดห้องสมุดโรงเรียน การแนะแนว และเรื่องแหล่ง

บริการและผลิตสื่อการสอน ด้านการบริหารทั่วไป 2 เรื่อง คือ เรื่องงานสารบรรณ และ เรื่องงานการเงิน และด้านข้อสนเทศประจำวัน 1 เรื่องคือเรื่องการใช้เวลาว่างและงานอดิเรก ส่วนเนื้อหาข้อสนเทศที่ครูประถมศึกษาในเขตชนบทได้รับมากกว่าครูประถมศึกษาในเขตเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มีเพียงเรื่องเดียวคือเรื่องการจัดการศึกษาในท้องถิ่นกันดารซึ่ง เป็นเนื้อหาข้อสนเทศในด้านข้อสนเทศทางการศึกษา

3.2.2 การได้รับรูปแบบข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาในเขตเมืองได้รับรูปแบบข้อสนเทศต่าง ๆ มากกว่าครูประถมศึกษาในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 10 เรื่อง จำแนกเป็นรูปแบบข้อสนเทศด้านวัสดุตีพิมพ์ 4 เรื่องคือ หนังสือคู่มือวิชาต่าง ๆ หนังสือความรู้ทั่วไป หนังสือนวนิยาย และนิตยสารทั่วไป ด้านวัสดุไม่ตีพิมพ์ 5 เรื่องคือ เทปบันทึกเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เทปโทรทัศน์ และแผนที่ ด้านการติดต่อระหว่างบุคคล 1 เรื่อง คือการอภิปรายอย่างเป็นทางการในการประชุมสัมมนา ส่วนรูปแบบข้อสนเทศที่ครูประถมศึกษาในเขตชนบทได้รับมากกว่าครูในเขตเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มีเพียงเรื่องเดียวคือ การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน

4. ผลการเปรียบเทียบความต้องการข้อสนเทศของครูประถมศึกษาที่มีสถานภาพต่างกันในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า ครูประถมศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบทที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีระดับการศึกษาต่างกัน หรือมีประสบการณ์การสอนต่างกันก็ตาม มีความต้องการข้อสนเทศทั้งเนื้อหาและรูปแบบไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศของครูประถมศึกษาที่มีตำแหน่งงานต่างกันในเขตชนบท เท่านั้นที่มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การเปรียบเทียบความต้องการข้อสนเทศของครูประถมศึกษาที่มีตำแหน่งงานต่างกันในเขตเมืองและเขตชนบท ปรากฏว่า

4.1.1 ความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศ ผู้บริหารในเขตเมืองมีความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศสูงกว่าครูสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 4 เรื่องเป็นเนื้อหาการบริหารทั่วไปทั้งหมดคือ เรื่องการพัฒนาบุคลากร การจัดสวัสดิการ กฎข้อบังคับ และระเบียบวินัยปฏิบัติ และเรื่องงานอาคารสถานที่ ส่วนผู้บริหารในเขตชนบทต้องการเนื้อหาข้อสนเทศสูงกว่าครูสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 11 เรื่อง จำแนกเป็นด้านข้อสนเทศทางการศึกษา 5 เรื่อง คือ เรื่องจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การผลิตสื่อการสอน และเรื่องการวัดและการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน ด้านการบริหารทั่วไป 4 เรื่อง เช่นเดียวกับผู้บริหารในเขตเมืองดังกล่าวข้างต้น และด้านข้อสนเทศประจำวัน 2 เรื่อง คือ เรื่องการวางแผนครอบครัวและเรื่องการประกอบอาชีพ

4.1.2 ความต้องการรูปแบบข้อสนเทศ ผู้บริหารและครูสอนทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท มีความต้องการไม่แตกต่างกันทุกเรื่อง

4.2 การเปรียบเทียบความต้องการข้อสนเทศของครูประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า

4.2.1 ความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปในเขตเมือง มีความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 13 เรื่อง จำแนกเป็นเนื้อหาข้อสนเทศทางการศึกษา 12 เรื่อง คือ เรื่องการวิเคราะห์หลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร เนื้อหาวิชาเฉพาะที่ทำการสอน วิธีสอนแบบต่าง ๆ การจัดห้องสมุดโรงเรียน การแนะแนว การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การผลิตสื่อการสอน การใช้สื่อการสอน การวัด และการประเมินผลการปรับปรุงการเรียนการสอน และเรื่องการวัดและการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน และด้านข้อสนเทศทั่วไป 1 เรื่อง คือกฎหมายกับชีวิตประจำวัน ส่วนครูประถมศึกษาในเขตชนบท มีความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศทุกเรื่องไม่แตกต่างกัน

4.2.2 ความต้องการรูปแบบข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทมีความต้องการรูปแบบข้อสนเทศทุกชนิดไม่แตกต่างกัน

4.3 การเปรียบเทียบความต้องการข้อสนเทศของครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ในเขตเมืองและเขตชนบท พบว่า

4.3.1 ความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาในเขตเมืองที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไปต้องการเนื้อหาข้อสนเทศสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เพียงเรื่องเดียวคือ เรื่องจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งเป็นเนื้อหาข้อสนเทศทางการศึกษา ส่วนครูประถมศึกษาในเขตชนบทที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป มีความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เพียงเรื่องเดียวคือเรื่อง การวิเคราะห์แบบทดสอบ ซึ่งเป็นเนื้อหาข้อสนเทศทางการศึกษาอีกเช่นกัน

4.3.2 ความต้องการรูปแบบข้อสนเทศ ครูประถมศึกษาในเขตเมืองที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 10 ปี ต้องการรูปแบบข้อสนเทศสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติรวม 3 รูปแบบ จำแนกเป็นรูปแบบข้อสนเทศด้านวัสดุพิมพ์ 1 รูปแบบคือวารสารวิชาการ และด้านการติดต่อระหว่างบุคคล 2 รูปแบบคือ เรื่องการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน และ เรื่องการอภิปรายอย่างเป็นทางการในที่ประชุมสัมมนา ส่วนครูประถมศึกษาในเขตชนบทมีความต้องการรูปแบบข้อสนเทศไม่แตกต่างกัน

5. การใช้แหล่งข้อสนเทศของครูประถมศึกษา พบว่า

5.1 ครูประถมศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบทใช้แหล่งข้อสนเทศประเภท สื่อมวลชน (วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์) และทรัพยากรส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ใช้แหล่งข้อสนเทศประเภทบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และใช้แหล่งข้อสนเทศประเภทห้องสมุดและ

ศูนย์วิชาการอยู่ในระดับน้อย

5.2 ครุประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบทใช้แหล่งข้อสน เทศทุกประ เภท ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ครุประถมศึกษาใน เขตชนบทใช้แหล่งข้อสน เทศ ต่าง ๆ มากกว่าครุประถมศึกษาใน เขต เมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) รวม 4 แหล่ง เป็น แหล่งข้อสน เทศประ เภทห้องสมุดและศูนย์วิชาการ 2 แหล่ง คือ ที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน และ ศูนย์วิชาการของกลุ่มโรงเรียน และประ เภทสื่อมวลชน 1 แหล่งคือวิทยุ และแหล่ง ข้อสน เทศประ เภททรัพยากรส่วนตัว

6. ปัญหาการใช้แหล่งข้อสน เทศของครุประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบท พบว่า

6.1 ครุประถมศึกษาทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีปัญหาใช้แหล่งข้อสน เทศ ประ เภทห้องสมุดและศูนย์วิชาการ เป็นอันดับหนึ่งคือ แหล่งข้อสน เทศอยู่ไกลที่พักอาศัย อันดับรอง ลงมาคือแหล่งข้อสน เทศประ เภทมีข้อสน เทศไม่เพียงพอ

6.2 ครุประถมศึกษาทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีปัญหาในการใช้แหล่ง ข้อสน เทศประ เภทบุคคลในอันดับหนึ่งเหมือนกันคือ แหล่งข้อสน เทศมีข้อสน เทศแต่ไม่เพียงพอ ปัญหา อันดับสองนั้นครุประถมศึกษาทั้ง 2 เขตมีปัญหาต่างกัน กล่าวคือครุประถมศึกษาใน เขต เมือง มีปัญหาไม่มีข้อสน เทศที่ต้องการ แต่ครุประถมศึกษาใน เขตชนบทมีปัญหาแหล่งข้อสน เทศอยู่ไกลที่ พักอาศัย

6.3 ครุประถมศึกษาทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีปัญหาการใช้แหล่งข้อสน เทศ ประ เภทสื่อมวลชนเหมือนกันคือ มีข้อสน เทศแต่ไม่เพียงพอ เป็นปัญหอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

6.4 ครุประถมศึกษาทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีปัญหาการใช้แหล่งข้อสน เทศ ประ เภททรัพยากรส่วนตัวเหมือนกันคือมีข้อสน เทศแต่ไม่เพียงพอ เป็นปัญหอันดับหนึ่ง รองลงมา คือต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

การอภิปรายผล

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยแล้ว ปรากฏว่า มีข้อค้นพบที่น่าจะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าครุประถมศึกษาทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีความต้องการ ข้อสน เทศทั้ง เนื้อหาและรูปแบบอยู่ในระดับมาก แต่การได้รับ เนื้อหาข้อสน เทศอยู่ในระดับปานกลาง และการได้รับรูปแบบข้อสน เทศอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าการจัดบริการข้อสน เทศที่เป็นอยู่ ในปัจจุบันยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการของครุประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบท

2. ในการ เปรียบ เทียบความต้องการข้อสน เทศพบว่าครุประถมศึกษาใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีความต้องการข้อสน เทศทั้งในด้าน เนื้อหาและรูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การได้รับข้อสน เทศนั้นครุประถมศึกษาทั้ง 2 เขตได้รับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เฉพาะ รูปแบบข้อสน เทศเท่านั้นส่วนการได้รับ เนื้อหาข้อสน เทศกลับไม่แตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้อาจกล่าว

ได้ว่าส่วนมากสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า ครูประถมศึกษาในเขตเมืองมีความต้องการและได้รับข้อสนเทศแตกต่างจากครูประถมศึกษาในเขตชนบท ทั้งนี้เพราะจากการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มในตัวแปร 4 ตัวแปร คือ ความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศ ความต้องการรูปแบบข้อสนเทศ การได้รับข้อสนเทศและการได้รับรูปแบบข้อสนเทศปรากฏว่ามีถึง 3 ตัวแปรที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม มีเพียงตัวแปรเดียวที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

การค้นพบว่าครูประถมศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบทมีความต้องการข้อสนเทศแตกต่างกันทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบนั้นสอดคล้องกับการค้นพบของ Skelton (1972) และ Wilson (1981) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมของผู้ใช้มีผลทำให้เกิดความต้องการที่แตกต่างกัน โดย Skelton พบว่าวิศวกรที่ทำงานอยู่เขตอุตสาหกรรมจะมีความต้องการแตกต่างกับวิศวกรที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ เช่นเดียวกับ Wilson พบว่า บริษัทที่ขุดเจาะน้ำมันในเขตทะเลเหนือจะมีความต้องการข้อสนเทศที่แตกต่างไปจากบริษัทขุดเจาะน้ำมันในซาดิอาระเบีย ส่วนผลการวิจัยที่ปรากฏว่าการได้รับเนื้อหาข้อสนเทศของครูประถมศึกษาทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากแหล่งที่พักอาศัยของครูประถมศึกษาทั้ง 2 เขตไม่แตกต่างกันจึงทำให้ได้รับเนื้อหาข้อสนเทศไม่แตกต่างกัน กล่าวคือครูประถมศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบทส่วนใหญ่จะมีที่พักอาศัยอยู่ในเขตหรือใกล้เคียงกับเขตเทศบาลหรือเขตสภานิติบาล ทั้งนี้เพราะในระหว่างการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยพบว่าครูประถมศึกษาในเขตชนบทส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือที่โรงเรียนตั้งอยู่แต่จะเดินทางไปพักอาศัยในเมือง ซึ่งพบสอดคล้องกับการค้นพบของปรัชญา เวสารัชช (2527) ที่พบว่าครูประถมศึกษาในโรงเรียนเขตชนบทส่วนมากสมัครใจเดินทางไปกลับจากโรงเรียนของตนกับที่พักอาศัยของครูที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองมากกว่าที่จะพักอาศัยในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพราะมักไม่ได้รับความสะดวกในแง่อุปกรณ์และสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่นไม่มีไฟฟ้า น้ำประปาใช้

3. ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ครูประถมศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบท ไม่ว่าจะมิตำแหน่งต่างกัน มีระดับการศึกษาต่างกัน หรือมีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความต้องการข้อสนเทศ ทั้งในด้านเนื้อหา และรูปแบบไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความต้องการเนื้อหาข้อสนเทศของครูประถมศึกษาที่มีตำแหน่งงานต่างกัน ในเขตชนบท เท่านั้นที่มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 อย่างไรก็ตามข้อค้นพบนี้กล่าวได้ว่าส่วนมากไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า ความต้องการข้อสนเทศของครูประถมศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบทแตกต่างกันตามตำแหน่งงาน ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอน และขัดแย้งกับแนวคิดว่าบุคลิกภาพ ประสบการณ์การสอนพื้นฐานการศึกษาและตำแหน่งงานมีส่วนกำหนดความต้องการและการใช้ข้อสนเทศที่แตกต่างกัน (Lin and Garvey (1972), Wilson (1981), Needham (1981), Bahavar (1982), อีวัลย์ ศิลารัตน์ (2522) สิริย์ บงงามงคล (2527) และนายิกา เมฆจรัสกุล (2528)) อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการค้นพบของ Wilson (1983), Summers, Matheson and Conry

(1983) และ สักญา ภิญญะตระกูล (2522) ซึ่งพบว่า ประสบการณ์และระดับการศึกษา ไม่มีส่วนกำหนดความต้องการที่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ครูประถมศึกษาเขตชนบทมีความต้องการเนื้อหาข้อสอบ เศรษฐกิจ การสอน การจัดห้องสมุดโรงเรียน การแนะแนว งานสารบรรณ และ เรื่องการใช้ เวลาว่างและงานอดิเรกสูงกว่าครูประถมศึกษาใน เขต เมืองอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติและมีความต้องการรูปแบบข้อสอบ เศรษฐกิจ หนังสือคู่มือวิชาต่าง ๆ หนังสือความรู้ทั่วไป เทปบันทึกเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เทปโทรทัศน์ และ เรื่องการอภิปรายอย่าง เป็นทางการ ในการประชุมสัมมนาสูงกว่าครูประถมศึกษาใน เขต เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ เมื่อ พิจารณาถึงการได้รับข้อสอบ เศรษฐกิจครูประถมศึกษาใน เขตชนบทได้รับข้อสอบ เศรษฐกิจต่ำกว่าทั้งในแง่ เนื้อหาและรูปแบบข้อสอบ เศรษฐกิจครูประถมศึกษาใน เขต เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อค้นพบดังกล่าวนอกจากจะ เป็นหลักฐานแสดงถึงความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้แล้ว ยัง เป็นข้อค้นพบที่ทำให้ผู้ เกี่ยวข้องกับการจัด บริการข้อสอบ เศรษฐกิจครูประถมศึกษาควรตระหนักถึงความแตกต่างในการให้บริการข้อสอบ เศรษฐกิจ 2 เขตด้วยนอกจากนี้ในแง่การจัดสรรอัตราค่าจ้างครูประถมศึกษา ผลวิจัยยังชี้ว่าครู ประถมศึกษาใน เขตชนบทยังขาดแคลนผู้สำเร็จการศึกษาทางด้าน บรรณารักษศาสตร์ และการแนะแนวอีกด้วย

5. การ เปรียบ เทียบความต้องการข้อสอบ เศรษฐกิจของครูประถมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งงาน ต่างกันพบว่าผู้บริหารใน เขต เมืองและ เขตชนบทมีความต้องการ เนื้อหาข้อสอบ เศรษฐกิจทางการบริหาร ทั่วไป เรื่องการพัฒนาบุคลากร การจัดสวัสดิการ กฎข้อบังคับและระเบียบวิธีปฏิบัติของครู และงานอาคารสถานที่ สูงกว่าครูผู้สอนทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจ เป็น เพราะความแตกต่างในด้านตำแหน่งหน้าที่การงานและภาระกิจที่ต้องรับผิดชอบซึ่งผู้บริหาร มีขอบ เขตความรับผิดชอบมากกว่าครูผู้สอนโดยเฉพาะภาระหน้าที่ทางการบริหารทั่วไป ซึ่งข้อค้นพบ ของการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า บุคคลมีความต้องการข้อสอบ เศรษฐกิจที่สอดคล้องกับตำแหน่ง หน้าที่การทำงานหรือกิจกรรมในอาชีพของตน (Unesco 1977B : 3) และสอดคล้องกับผล การวิจัยของ Needham (1981) Bahavar (1982) และ ธีรวัลย์ ศีลารัตน์ (2522) ซึ่งค้นพบ สอดคล้องกันว่า หน้าที่และระดับของหน้าที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการข้อสอบ เศรษฐกิจ

6. การวิจัยครั้งนี้พบว่าครูประถมศึกษาใน เขตชนบทใช้แหล่งข้อสอบ เศรษฐกิจประเภท ห้องสมุดและศูนย์วิชาการ คือที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและศูนย์วิชาการของกลุ่มโรงเรียนสูง กว่าครูประถมศึกษาใน เขต เมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจ เป็น เพราะใน เขตชนบทแหล่งที่ ครูประถมศึกษาจะใช้สำหรับแสวงหาข้อสอบ เศรษฐกิจนั้นมีจำกัด เท่าที่มีอยู่ก็คือที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้านของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีกระจัดกระจายทั่วไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ และก็เช่น เดียวกันศูนย์วิชาการของกลุ่มโรงเรียนก็ เป็นแหล่งที่ครูประถมศึกษาใน เขตชนบทจะใช้ได้ ทั้งนี้ เพราะอยู่ใกล้โรงเรียนมากกว่าห้องสมุดและศูนย์วิชาการอื่น ๆ สามารถเดินทางไปใช้ได้สะดวก

กว่าและประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งสภาพเช่นนี้จะแตกต่างจากครุประถมศึกษาในเขตเมือง ซึ่งมีแหล่งที่จะแสวงหาข้อสนเทศได้มากมายกว่า อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าครุประถมศึกษาในเขตชนบท มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนคือไม่มีข้อสนเทศที่ต้องการ และมีข้อสนเทศแต่ไม่เพียงพอ นอกจากนั้นแหล่งที่ครุประถมศึกษาในเขตชนบทใช้มากกว่าครุประถมศึกษาในเขตเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกประเภทหนึ่งได้แก่ การใช้วิทยุ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยุเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพกว้างไกลและสามารถเข้าถึงคนในชนบทได้มากที่สุด ชาวบ้านในทุกระดับการศึกษาได้ให้ความสนใจรับฟังรายการวิทยุทุกวัน ในส่วนของครุประถมศึกษานั้นข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียงมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิทยุโรงเรียนด้วยแล้วนับว่าเป็นแหล่งที่ให้ข้อสนเทศได้ตรงกับความต้องการของครุประถมศึกษาในด้านเนื้อหาและกระบวนการเรียนการสอนได้มาก แม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาในการใช้แหล่งข้อสนเทศจะพบว่าครุประถมศึกษาในเขตชนบทมีปัญหากับการใช้วิทยุคือมีข้อสนเทศแต่ไม่เพียงพอ และปัญหาต้องออกค่าใช้จ่ายเองก็ตาม แหล่งข้อสนเทศอีกประเภทหนึ่งที่ครุประถมศึกษาในเขตชนบทใช้มากกว่าครุประถมศึกษาในเขตเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การใช้ทรัพยากรส่วนตัว อาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะครุประถมศึกษาในเขตชนบทอยู่ห่างไกลจากแหล่งบริการข้อสนเทศจึงแก้ปัญหาด้วยการจัดหาและเตรียมไว้ใช้เองแม้จะมีปัญหาด้านมีข้อสนเทศแต่ไม่เพียงพอ และต้องออกค่าใช้จ่ายเองก็ตาม

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการข้อสนเทศให้ตอบสนองความต้องการของครุประถมศึกษาในเขตจังหวัดอุดรธานี ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดบริการข้อสนเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถสนองตอบความต้องการของครุประถมศึกษาในเขตเมืองและเขตชนบท ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
2. ในการจัดบริการข้อสนเทศ ควรคำนึงถึงการพิจารณาเลือกสรรข้อสนเทศให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ในเขตเมืองและเขตชนบท ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข้อสนเทศ เช่น ครุประถมศึกษาในเขตเมืองต้องการข้อสนเทศเกี่ยวกับข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ทางการศึกษามากเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนครุประถมศึกษาเขตชนบทต้องการเกี่ยวกับเรื่องการแนะนำมากเป็นอันดับหนึ่ง เป็นต้น
3. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูผู้สอนต้องการเนื้อหาข้อสนเทศแตกต่างกัน ดังนั้น หากประสงค์จะจัดบริการข้อสนเทศให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน ควรได้มีการศึกษาอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับภาระหน้าที่และกิจกรรมในหน้าที่ของผู้บริหารและครูผู้สอนและเลือกสรรข้อสนเทศให้ เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ใช้แต่ละกลุ่มดังกล่าว

4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของครูประถมศึกษา ควรได้พิจารณาหาแนวทางในการนำส่งข้อสอบ เทศที่ไปถึงครูประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แหล่งบริการข้อสอบ เทศที่ได้ดำเนินการในปัจจุบันอันได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และศูนย์วิชาการจังหวัด ตลอดจนแหล่งบุคคล เช่น ศึกษานิเทศก์ และวิทยากร ล้วนมีปัญหาในการให้บริการข้อสอบ เทศ โดยผลการวิจัยครั้งนี้เห็นว่า ครูประถมศึกษา มีปัญหาในการใช้แหล่งเหล่านี้ในเรื่องมีข้อสอบ เทศแต่ไม่เพียงพอ ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรพิจารณาแก้ไข โดยการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นให้กับการดำเนินงานของแหล่งบริการข้อสอบ เทศดังกล่าว

5. การนำส่งข้อสอบ เทศ อาจกระทำได้หลายวิธี เช่น จัดให้มีการนิเทศ เพื่อแนะนำให้ความรู้ในเรื่องที่ครูประถมศึกษาต้องการ หมายรวมถึงการสนทนาให้คำปรึกษา เป็นการนำส่งข้อสอบ เทศถึงตัวครูประถมศึกษา การนำส่งข้อสอบ เทศด้วยวิธีนี้มีประสิทธิภาพที่สุด แต่เสียค่าใช้จ่ายและเวลาสูง และควรมีการเตรียมจัดหาและเลือกสรรข้อสอบ เทศให้เหมาะสมกับผู้ใช้แต่ละคนด้วย นอกจากนี้ อาจนำส่งกลุ่มครูพร้อมกัน เช่น จัดให้มีการประชุม การสัมมนา การอบรม การสาธิต วิธีนี้อาจเสียค่าใช้จ่ายสูง แต่ก็มีประสิทธิภาพสูงเช่นกัน

6. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูประถมศึกษาในเขต เมืองและ เขตชนบทที่ใช้แหล่งข้อสอบ เทศประเภทสื่อมวลชนในระดับมาก โดยเฉพาะครูประถมศึกษาในเขตชนบทจะใช้วิทยุ มากกว่าครูประถมศึกษาในเขต เมือง ผู้เกี่ยวข้องควรได้ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยนี้ โดยพิจารณาใช้วิทยุ เป็นเครื่องมือในการจัดบริการและนำส่งข้อสอบ เทศให้ถึงครูประถมศึกษาทั้ง 2 เขต โดยเฉพาะครูประถมศึกษาในเขตชนบททางไกล วิทยุจึงเป็นช่องทางนำส่งข้อสอบ เทศที่มีประสิทธิภาพ จังหวัดอุดรธานีมีสถานีวิทยุกระจายเสียงจำนวนถึง 10 แห่ง ผู้จัดบริการข้อสอบ เทศอาจจัดรายการเพื่อครูประถมศึกษาโดยเฉพาะ เช่น รายการเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ทางการศึกษา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการศึกษา เรื่องราวหรือทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอน โดยทั่วไป ตลอดจนรายการบริการตอบคำถามข้อของใจในเรื่องต่าง ๆ ของครูประถมศึกษา

7. ผลการวิจัยพบว่าครูประถมศึกษาในเขตชนบทที่ใช้แหล่งข้อสอบ เทศประเภทที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านสูงกว่าครูประถมศึกษาในเขต เมือง และมีปัญหาในเรื่องไม่มีข้อสอบ เทศที่ต้องการ และมีข้อสอบ เทศแต่ไม่เพียงพอ ดังนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรได้พิจารณาในเรื่องนี้ แม้ว่าเป้าหมายโดยตรงของโครงการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจะได้แก่ชาวบ้านหรือประชากรกลุ่มที่มีความรู้ไม่มากนัก แต่ก็ไม่ควรมองข้ามครูประถมศึกษาที่เป็นประชากรในหมู่บ้าน เช่นเดียวกัน และเป็นบุคคลที่มีความรู้สูงกว่าชาวบ้านธรรมดา ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการพัฒนาชุมชน มีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ชาวบ้าน เป็นผู้นำท้องถิ่น ดังนั้น การเลือกสรรข้อสอบ เทศที่เหมาะสมส่งให้แก่ครูประถมศึกษา เพื่อที่ว่าครูประถมศึกษาจะได้้นำข้อสอบ เทศนั้นไปถ่ายทอดให้แก่ชาวบ้านอีกทอดหนึ่ง ตามทฤษฎีการสื่อสารแบบ 2 ชั้นตอน จึงเป็นช่องทางที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนและหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องควรได้นำมาพิจารณาดำเนินการ

แนวทางการวิจัยในอนาคต

การวิจัยนี้ ศึกษาความต้องการข้อเสนอเทศของครูประถมศึกษาในเขต เมืองและ เขตชนบท จังหวัดอุดรธานี ดังนั้น การวิจัยเรื่องอื่น ๆ ต่อไปแนวทางนี้ จึงควรศึกษาเกี่ยวกับ

1. ความต้องการข้อเสนอเทศของครูประถมศึกษาในเขต เมืองและ เขตชนบท ในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยครั้งนี้
2. ความต้องการในการอ่านหรือพฤติกรรมในการอ่านของครูประถมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะในการอ่านของครูประถมศึกษา ซึ่งจะทำได้สามารถจัดบริการข้อเสนอเทศให้สนองตอบความต้องการได้
3. แรงจูงใจในการแสวงหาข้อเสนอเทศของครูประถมศึกษา
4. บทบาทของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่มีต่อการจัดบริการข้อเสนอเทศแก่ครูประถมศึกษาในสังกัด
5. การเสนอรูปแบบการจัดบริการข้อเสนอเทศแก่ครูประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และควรมีการทดลองใช้รูปแบบนี้ โดยกำหนดให้มีการติดตามผลหรือสังเกตการปฏิบัติจริง เพื่อจะได้นำข้อบกพร่องที่พบจากการทดลองใช้มาปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น